

Podobnie jak całe polskie społeczeństwo, starzeje się również polska wieś. Ma to swoje konsekwencje społeczne i gospodarcze. Mówi się o planowanych zmianach systemu ubezpieczenia społecznego rolników.

W resorcie rolnictwa prowadzone są prace nad nowelizacją ustawy z 1990 roku o ubezpieczeniu społecznym rolników. Warto jednak odnotować, że już teraz Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego podejmuje wiele działań poprawiających sytuację ubezpieczonych rolników. Chodzi tu m.in. o działania mające na celu zwiększenie dostępności do rehabilitacji leczniczej w centrach rehabilitacji rolników.

Ubezpieczeni, emerytury i renty oraz dodatki wypłacone z KRUS

Jeszcze w 2016 roku mieliśmy 57 135 osób w wieku 61-66 lat ubezpieczonych w KRUS. W grupie wiekowej powyżej 66 lat takich osób było 2 956. W pierwszej połowie 2021 roku, liczebność pierwszej z tych grup wzrosła do 71 460, czyli o 25,1%, a drugiej grupy natomiast do 4 917 – aż o 66,3%.

KRUS reaguje na zmiany w strukturze wiekowej ubezpieczonych rolników

Takie tendencje powodują istotne zmiany w strukturze wiekowej wszystkich ubezpieczonych rolników. Pomimo spadku ogólnej liczby emerytów i rencistów, w KRUS rosną: liczba rencistów w wieku 60+, udział osób uprawnionych do emerytury rolniczej w wieku 60+ w ogólnej grupie emerytów, liczba osób, którym KRUS wypłaca dodatki pielęgnacyjne z tytułu niezdolności do samodzielnej egzystencji, a także liczba osób, którym KRUS wypłaca dodatki z tytułu ukończenia 100 lat życia.

Razem z emeryturami i rentami KRUS wypłaca też dodatki i świadczenia przewidziane w przepisach ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników oraz na podstawie innych ustaw, tj.: dodatki (np. pielęgnacyjny, dla osoby, która ukończyła 100 lat, kombatancki czy pieniężny dla inwalidy wojennego), świadczenia (np. uzupełniające dla osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji, wyrównawcze dla działaczy opozycji antykomunistycznej oraz osób represjonowanych z powodów politycznych – jest to nowe świadczenie przyznawane od 15 października 2020 roku), a także ryczałt energetyczny.

Rolnik senior – emeryt z dostępem do rehabilitacji leczniczej w Centrach Rehabilitacji Rolników

Rehabilitacja lecznicza prowadzona jest w sześciu Centrach Rehabilitacji Rolników KRUS w: Horyńcu-Zdroju, Iwoniczu-Zdroju, Kołobrzegu, Świnoujściu, Jedlcu i Szklarskiej Porębie.

Kierowana jest ona do rolników zagrożonych całkowitą niezdolnością do pracy w gospodarstwie rolnym lub wykazujących całkowitą niezdolność, ale rokujących na jej odzyskanie w wyniku leczenia i rehabilitacji.

Z rehabilitacji mogą skorzystać pacjenci ze schorzeniami układu ruchu, układu krążenia oraz, od tego roku, pacjenci po przebytej chorobie COVID-19, ubezpieczeni w KRUS (co najmniej przez okres 18 miesięcy) lub mający prawo do okresowej renty rolniczej. Turnusy rehabilitacyjne trwają 21 dni. Pacjenci mają zapewnioną całodobową opiekę medyczną,

KRUS reaguje na zmiany w strukturze wiekowej ubezpieczonych rolników

pełne wyżywienie oraz średnio cztery zabiegi dziennie.

Corocznie z rehabilitacji w CRR-ach korzysta ponad 14 000 uprawnionych osób. Od początku działalności KRUS z tej formy leczenia skorzystało ponad 360 000 pacjentów.

Analiza struktury wiekowej ubezpieczonych w KRUS skłania do rozważenia zmian legislacyjnych. Kasa planuje pilotażowo, uwzględniając bieżącą sytuację epidemiczną w kraju oraz w ramach posiadanych środków pieniężnych, kierować na turnusy rehabilitacji leczniczej także rolników-seniorów-emerytów, tj. rolników, którzy ukończyli aktywność zawodową w gospodarstwie rolnym i pobierają świadczenie emerytalne. Jeżeli zostaną uwzględnione propozycje zmian do ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, w przyszłym roku Kasa planuje skierować na rehabilitację około 600 rolników-seniorów-emerytów.

Zakłada się, iż turnusy te będą trwały 21 dni. Taki okres jest uzasadniony ze względu na reaktywność organizmu na bodźce lecznicze oraz występowanie tzw. odczynu uzdrowiskowego. Pacjent uzyskuje odpowiednie reakcje adaptacyjne i kompensacyjne po 18–21 dniach kuracji. Krótszy pobyt leczniczy nie gwarantuje poprawy stanu zdrowia i z medycznego punktu widzenia nie ma uzasadnienia.

Rolnik senior – emeryt będzie miał zagwarantowane średnio trzy zabiegi dziennie. Program usprawniający i rodzaj zabiegów określi lekarz w Centrum Rehabilitacji Rolników KRUS. O możliwości skierowania rolnika-seniora-emeryta na turnus rehabilitacyjny będą decydowały kryteria medyczne i proceduralne. Kryteria medyczne, czyli wskazania i przeciwwskazania, zostaną opracowane przez Kasę. Warunkiem niezbędnym przy kwalifikacji na rehabilitację leczniczą rolników-seniorów-emerytów byłaby samodzielność psychofizyczna (sprawność ruchowa, funkcje poznawcze, stan emocjonalny). Jeśli zostaną uwzględnione zmiany do ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, KRUS planuje również pilotażowo zorganizować turnusy regeneracyjne dla opiekunów osób

niepełnosprawnych. Opiekunem osoby niepełnosprawnej jest osoba, która podlegała ubezpieczeniu jako rolnik lub domownik i zaprzestała prowadzenia działalności rolniczej lub pracy w gospodarstwie rolnym w związku z nabyciem prawa do świadczenia pielęgnacyjnego lub specjalnego zasiłku opiekuńczego.

Turnusy regeneracyjne będą realizowane w sześciu Centrach Rehabilitacji Rolników KRUS. Będą miały na celu poprawę kondycji psychofizycznej i jakości życia opiekunów osób niepełnosprawnych i zakłada się, że będą trwały siedem dni, bez możliwości przedłużenia pobytu. W 2022 roku z takich turnusów będzie mogło skorzystać około 600 osób, a ich szacunkowy koszt to około 500 000 złotych. Opiekun osoby niepełnosprawnej będzie miał zagwarantowane średnio cztery zabiegi dziennie, a ich rodzaj będzie określał lekarz w Centrum Rehabilitacji Rolników KRUS.

Przybywa najstarszych i najmłodszych

Według stanu na koniec 30 czerwca 2021 roku, osoby ubezpieczone w grupie wiekowej: poniżej 19 roku życia (w tej grupie są przede wszystkim domownicy –osoby bliskie rolnikowi) stanowiły 0,05% ogółu ubezpieczonych w KRUS; 19–24 lat – 3,1%; 25–30 lat – 7,5%; 31–36 lat – 11,5%; 37–42 lat – 15,7%; 43–48 lat – 19,0%; 49–54 lat – 19,2%; 55–60 lat – 17,4% ogółu; a w wieku powyżej 61 lat – 6,5% ogółu ubezpieczonych. W latach 2016-2021 nastąpił spadek liczby ubezpieczonych w grupie wiekowej 19-60 la